

3. DOKUMENTACIJA

U ovom dijelu časopisa objavljuju se vijesti o novim zakonskim odredbama koje treba primjenjivati u pojedinim talijanskim arhivima. Prikazani su također i održani međunarodni simpoziji, kao npr. "Table Ronde", te obavijesti o međunarodnim vezama talijanskih arhiva.

4. DJELATNOST TALIJANSKIH ARHIVA kroz tromjesečja

Taj dio časopisa donosi podatke o davanju različitih inicijativa na međusobnim sastancima, te o sastancima s međunarodnim tijelima.

5. BIBLIOGRAFSKE NOVOSTI - objavljuju bibliografske podatke o novim knjigama: imena autora, naslove knjiga, imena urednika, te opseg (broj stranica) spomenutih djela, odnosno knjiga.

6. PRIMLJENE KNJIGE

Ovaj prostor posvećen je nabranjanju novih knjiga strogo arhivističke tematike, koje se objavljuju u Italiji i svijetu, te obogaćuju knjižnice arhiva.

Martin Modrušan

RESTAURO (Zeitschrift für Kunsttechniken, Restaurierung und Museumsfragen. Mitteilungen der IADA)

Restauratori Savezne Republike Njemačke utemeljili su 1957. godine stručno udruženje "Arbeitsgemeinschaft der Archivrestauratoren" koje je koncem iste godine objavilo prvi broj glasila "Mitteilungen der Arbeitsgemeinschaft der Archivrestauratoren". Godine 1962. udruženje mijenja naziv u "Arbeitsgemeinschaft der Archiv-, Bibliotheks- und Graphikrestauratoren". Broj članova neprekidno raste, a pristupaju i inozemni članovi. Nakon sastanka u Freiburgu, početkom rujna 1967. godine Udruženje je proglašeno međunarodnim, te dobiva naziv IADA. Glasilo tog društva pod nazivom "Mitteilungen der Internationale Arbeitsgemeinschaft der Archiv-, Bibliotheks- und Graphikrestauratoren" izlazilo je redovito do konca 1975. godine. Početkom 1976. godine spaja se sa časopisom "Maltechnik - Restauro" (Callwey Verlag, München), te pod tim naslovom izlazi do 1988. godine. Te godine mijenja se naslov i izgled časopisa. Pod novim nazivom "Restauro" izlazi četiri puta godišnje do 1990. godine, a od 1991. počinje pod istim naslovom izlaziti šest puta godišnje.

Od 1957. godine do danas časopis je prevalio dugi put od glasila njemačkih restauratora, koje je imalo za cilj izvještavanje o rezultatima njihova rada, dostignućima i drugim novostima s tog područja, do uglednog međunarodnog znanstvenog časopisa koji se bavi problemima restauriranja svih vrsta pokretnih spomenika.

Časopis se tiska na izuzetno kvalitetnom papiru. Prilozi su bogato ilustrirani crno-bijelim i kolor fotografijama. Časopis je podijeljen u nekoliko segmenata. Početak svakog broja posvećen je aktualnostima i

priopćenjima IADA-e (Aktuelles; IADA Mitteilungen), u kojima se objavljuju vijesti o održavanju, odnosno o održanim sastancima, kongresima, tečajevima i sl. širom svijeta. Zatim slijedi glavni dio časopisa (Hauptteil) u kojem se objavljuju stručni i znanstveni članci s područja restauriranja pokretnih spomenika (slike, drvo, metal, keramika, kamen, tekstil, koža, pergamena, papir, pečati, stari uvezi i dr.). Kraj časopisa odvojen je za izvješća s različitih sastanaka (Tagungsbericht), prikaze novoobjavljenih knjiga (Neuerscheinungen eingegangen; Buchbesprechungen) i preglede časopisa (Zeitschriftenschau). U časopisu se reklamiraju proizvođači opreme i pomoćnog materijala za restauriranje, te njihovi proizvodi, a također se objavljuju natječaji za popunjavanje radnih mjesta restauratora različitih specijalnosti u pojedinim institucijama diljem svijeta.

Tijekom 1990. i 1991. godine objavljeno je deset svezaka časopisa "Restauro" u kojima je tiskano ukupno 69 stručnih i znanstvenih radova. Od tog broja 15 radova izravno se bavi pitanjima restauriranja dokumenata i knjiga, novim materijalima koji se koriste za laminiranje dokumenata na papiru, ispitivanja različitih vrsta japanskih papira i kiselosti podloga na kojima su pisani stari dokumenti i knjige, te starim uvezima.

Kratkim prikazom nemoguće je obuhvatiti sve članke koji se odnose na restauriranje materijala koji ulaze u sastav arhivskih dokumenata, pa je stoga odabran rad koji se odnosi na primjenu jednog novog materijala u restauriranju.

U broju 4/1990. na str. 255-256 u odjeljku "Novi materijali" nalazi se kratka vijest na njemačkom i engleskom jeziku o GORE-TEX laminatu. To je laminat načinjen od PTFE (teflon) membrane i poliesterske netkane tkanine ili poliesterskog pusta kao nosivog sloja. Mikropore teflonske membrane dopuštaju prolaz vlage u obliku pare, a ne dozvoljavaju prolaz vode, prašine i spora plijesni. GORE-TEX najviše se koristi za humidifikaciju objekata na papiru, pergameni, te slika. Prodaje se u obliku poliesterske netkane tkanine širine 121 cm/m i poliesterskog pusta širine 142 cm/m. Nabavlja se kod Lascaux - Restauro u Švicarskoj.

U broju 2/1991., str. 102-111 grupa autora: Hannah Singer, Sebastian Dobrusskin i Gerhard Banik u članku pod naslovom "Obrada objekata osjetljivih na vlagu sa GORE-TEX-om. Primjena, mogućnosti i ograničenja" (Behandlung wasserempfindlicher Objekte mit GORE-TEX. Anwendungen, Möglichkeiten und Grenzen) opisuje rezultate testiranja GORE-TEX-a u Institutu za restauriranje Nacionalne biblioteke Austrije koje se provodilo od sredine 1989. godine.

Iz članka saznajemo da je GORE-TEX uveden u restauriranje u Sjevernoj Americi sredinom osamdesetih godina. Razlog što je manje poznat u Europi pripisuje se nedostatku podataka u dostupnoj stručnoj literaturi i relativno visokoj cijeni ovog novog materijala. Svojstvo propuštanja vode samo u obliku pare omogućava korištenje GORE-TEX-a za kontrolirano vlaženje objekata koji su osjetljivi prema vodi (iluminirani rukopisi, pergamene, dokumenti pisani suvremenim tintama, slike i dr.). Brzina prodora vodene pare kroz mikropore GORE-TEX-a na nosaču od poliesterske netkane tkanine iznosi $1,04 \text{ ml/cm}^2/\text{h}$, a na nosaču od poliesterskog pusta $0,42 \text{ ml/cm}^2/\text{h}$. GORE-TEX laminati odlikuju se visokom kemijskom stabilnošću

i inertnošću. Hidrofobni su, te radi tog svojstva i male veličine pora (oko 0,2 μ m) propuštaju samo plinove, no neka otapala, npr. etanol i aceton prolaze i u tekućem stanju kroz GORE-TEX membrane. U članku su detaljno opisani primjeri primjene GORE-TEX laminata u restauriranju izvornih dokumenata, te postupak bijeljenja.

Restauratori specijalizirani za konzerviranje i restauriranje arhivske građe mogu čitanjem "Restaura" proširiti svoja znanja. Praćenje rezultata na restauriranju drugih vrsta objekata, posebno drveta, metala i tekstila može biti od izuzetne pomoći i njima, osobito stoga što se s tim materijalima susreću kod starih uveza.

Na kraju treba upozoriti na tri zanimljiva rada Silke Rehbein, Computergestützte Restaurierung moderner Kunst (Restauro, 3/1990, str. 196-201); Silke Rehbein, Video in der Restaurierungspraxis (Restauro, 1/1991, str. 40-42) i M. Liebhardt, Die Dokumentation per Computer (Restauro, 2/1991, str. 123-132) koji i pored toga što se ne odnose direktno na kompjutorizaciju evidencija o restauriranoj arhivskoj građi, odnosno mogućnosti njezina kompjutorskog restauriranja, mogu biti putokaz od značajne pomoći obzirom da se Laboratorij za konzervaciju i restauraciju Arhiva Hrvatske nalazi pred uvođenjem računala u restauriranje arhivske građe.

Tatjana Mušnjak

Library and Archival Security, Vol. 10(2) 1990.

Američki časopis "Library and Archival Security" čiji se prvi broj pojavio 1975. godine, specijalizirana je stručna publikacija, koja se bavi pitanjima sigurnosti u bibliotekama i arhivima.

U ovom broju časopisa objavljeno je osam članaka od kojih se samo jedan odnosi na arhiv dok se ostali odnose na biblioteke. Radi se o članku Donalda W. Jackanicza "Krađa u Nacionalnom arhivu: slučaj Murphy, 1962-1975".

Jackanicz je odlučio opisati tzv. slučaj Murphy zbog toga, kako sam kaže, što ga smatra školskim primjerom arhivske krađe. Njegovo poznavanje pridonosi razumijevanju fenomena arhivske krađe, a time se smanjuju mogućnosti za slične pojave. U prilog toj tvrdnji ide činjenica što u Nacionalnom arhivu nije bilo novih krađa dvadeset pet godina iza Murphya, a što se barem djelomično može zahvaliti reformama koje je Arhiv uveo poučen lošim iskustvom. Autor je članak podijelio u sedam slijedećih poglavlja: uvod, krađa u Nacionalnom arhivu, otkriće krađe, hapšenje i suđenje Murphyevim, istraga Nacionalnog arhiva o ukradenim dokumentima, reforme u sistemu sigurnosti u Nacionalnom arhivu i reakcija američkih arhivista na slučaj Murphy.